

Laidiens: 26.09.2014., Nr. 191

Oficiālās publikācijas Nr.: 2014/191.3

Ministru kabineta noteikumi Nr.500

Rīgā 2014.gada 19.augustā (prot. Nr.44 52.§)

Vispārīgie būvnoteikumi

*Izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma
5.panta pirmās daļas 1.punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. būvju iedalījumu grupās atkarībā no būvniecības sarežģītības pakāpes un iespējamās ietekmes uz cilvēku dzīvību, veselību un vidi;
- 1.2. gadījumus, kad nepieciešama inženierizpētes darbu veikšana;
- 1.3. gadījumus, kad nepieciešama būves vai būvprojekta ekspertīze, kā arī būvprojekta ekspertīzes sastāvu, veikšanas kārtību un apjomu;
- 1.4. gadījumus, kad nepieciešama autoruzraudzība un būvuzraudzība, kā arī autoruzraudzības un būvuzraudzības kārtību un būvuzraudzības plāna izstrādes kārtību un saturu;
- 1.5. būvniecības kontroles kārtību un nosacījumus, būvinspektoru tiesības un pienākumus, kā arī birojā, institūcijās, kuras pilda būvvaldes funkcijas, un pašvaldībā nodarbināto būvinspektoru sadarbības kārtību;
- 1.6. būvspeciālistu atbildību;
- 1.7. principus un dokumentus, uz kuru pamata pieņemams lēmums par tādas būves sakārtošanu vai nojaukšanu, kura ir pilnīgi vai daļēji sagrūvusi, bīstama vai bojā ainavu.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

- 2.1. autoruzraudzība – kontrole, ko būvprojekta izstrādātājs veic pēc projektēšanas darbu pabeigšanas līdz būves nodošanai ekspluatācijā, lai nodrošinātu būves realizāciju atbilstoši būvprojektam;
- 2.2. atsevišķu būvdarbu veicējs – būvdarbu veicējs, kas, pamatojoties uz noslēgto līgumu, par pasūtītāja vai būvdarbu veicēja līdzekļiem veic atsevišķus būvdarbus vai to kopumu;
- 2.3. būvdarbu vadītājs – būvspeciālists, kuru iecēļ galvenais būvdarbu veicējs vai atsevišķo būvdarbu veicējs un kura pienākums ir nodrošināt būvdarbu kvalitatīvu izpildi atbilstoši būvprojektam, kā arī ievērot citus būvniecību

reglamentējošos normatīvos aktus un būvizrādājumu izmantošanai noteiktās tehnoloģijas;

2.4. būvdarbu veicējs – būvkomersants, kurš veic būvdarbus, pamatojoties uz noslēgto līgumu ar pasūtītāju, vai būvētājs;

2.5. būvprojekta ekspertīze – profesionāla pārbaude, kuras mērķis ir sniegt izvērtējumu par būvprojekta tehniskā risinājuma atbilstību normatīvo aktu un tehnisko noteikumu prasībām;

2.6. būves kārta – būvprojektā noteikta atsevišķa būve vai būves daļa ar nepieciešamajiem inženiertīkliem un ārtelpas labiekārtojumu, kuru var ekspluatēt neatkarīgi no citām būves daļām;

2.7. būves tehniskā apsekošana – būvju, to daļu, kā arī iebūvēto būvizrādājumu tehniskā stāvokļa apzināšanas un izvērtēšanas darbu komplekss;

2.8. būvētājs – fiziska persona – zemes vai būves īpašnieks Būvniecības likuma izpratnē, kas speciālajos būvnoteikumos noteiktajos gadījumos savām vajadzībām pats organizē būvdarbus, piedalās tajos un uzņemas būvdarbu vadītāja pienākumus;

2.9. būvlaukums – atbilstoši būvniecības dokumentācijai dabā norobežota vai nosacīta būvdarbu veikšanai nepieciešamā teritorija, kurā notiks vai notiek būvdarbi, ar tajā esošo nepieciešamo aprīkojumu (pagaidu būves, iekārtas utt.);

2.10. būvniecības ieceres dokumentācija – dokumentu kopums, kas satur grafiskos dokumentus, teksta dokumentus, aprēķinus un citu informāciju par būvniecības ieceri;

2.11. būvprojekta izstrādātājs – būvspeciālists vai būvkomersants, kas uz rakstveida vienošanās pamata izstrādā būvprojektu minimālā sastāvā vai turpina būvprojekta izstrādi atbilstoši būvatļaujā iekļautajiem projektēšanas nosacījumiem;

2.12. būvprojekts minimālā sastāvā – nepieciešamais grafisko un teksta dokumentu kopums, kas ataino būves pamatideju (būves apjoms, novietojums, būves lietošanas veids) un ir pamats būvatļaujas izdošanai;

2.13. būvuzraudzība – profesionāla un neatkarīga būvdarbu veikšanas procesa uzraudzība, lai pārliecinātos par kvalitatīvu un drošu būves būvniecību;

2.14. būvuzraudzības plāns – būvdarbu kvalitātes uzraudzības plāns, kas izstrādāts, pamatojoties uz darbu veikšanas projektu, un nosaka būvuzrauga obligāti veicamās pārbaudes un galvenos būvdarbu posmus;

2.15. galvenais būvdarbu veicējs – būvdarbu veicējs, kas piesaista citus atsevišķus būvdarbu veicējus, noslēdzot attiecīgus līgumus, un kura pienākums ir realizēt būvobjektu dabā atbilstoši būvprojektam;

2.16. inženiertīkls – būvju kopums, kas sastāv no cauruļvadiem, kabeļiem, vadiem, aprīkojuma, iekārtām un ierīcēm un paredzēts elektroenerģijas, siltumenerģijas, gāzes, elektronisko sakaru, ūdens un citu resursu ražošanai, pārvadei (transportam), uzglabāšanai vai sadalei, kā arī inženiertīklu pievadiem un iekšējiem inženiertīkliem;

2.17. inženiertīklu pievads – ārējā energoapgāde, elektronisko sakaru, ūdens un citu resursu apgādes sistēma, kas sastāv no pazemes vai (un) virszemes cauruļvadu, kabeļu, vadu un tā tehnisko ietaišu kopuma no sadales tīkla līdz būves ievada noslēgierīcei vai ievada sadalnei;

2.18. īslaicīgas lietošanas būve – būve, kuras ekspluatācijas laiks nav ilgāks par pieciem gadiem un kas jānojauc līdz minētā termiņa beigām;

2.19. kvalificēts būvdarbu izpildītājs – fiziska persona, kas ieguvusi valsts atzītu profesionālo izglītību un vismaz 2. kvalifikācijas līmeni būvniecības vai saistītā profesijā vai Latvijas Amatniecības kameras piešķirto amatnieka kvalifikāciju;

2.20. mazēka – vienstāva ēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m²;

2.21. pagaidu būve – būvdarbu veikšanai nepieciešama būve, kas jānojauc pirms būvobjekta nodošanas ekspluatācijā;

2.22. segtie darbi – būvdarbi, kuru apjoma un kvalitātes kontroli pēc tiem sekojošo būvdarbu veikšanas nav iespējams izdarīt bez īpašiem pasākumiem vai papildu darba, kā arī finanšu un citu resursu piesaistīšanas.

II. Vispārīgais būvniecības process

3. Būvniecību var ierosināt:

3.1. zemes vai būves īpašnieks vai, ja tāda nav, – tiesiskais valdītājs (arī publiskas personas zemes vai būves tiesiskais valdītājs) vai lietotājs, kuram ar līgumu noteiktas tiesības būvēt;

3.2. pašvaldība, ja tā sakārto vai nojauc būvi, kas kļuvusi bīstama un rada apdraudējumu cilvēku drošībai, vai nojauc patvaļīgās būvniecības objektu;

3.3. enerģētikas un elektronisko sakaru reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos – energoapgādes komersants un elektronisko sakaru komersants.

4. Būves iedala trīs grupās (1. pielikums) atkarībā no būvniecības sarežģītības un iespējamās ietekmes uz vidi. Pirmā ir zemākā, bet trešā ir augstākā grupa.

5. Dalījums būvju grupās un būvniecības process neattiecas uz:

5.1. ģeodēziskajiem punktiem, robežzīmēm un citām apvidū nostiprinātām zīmēm, kurām ir noteikts vismaz viens no šādiem raksturlielumiem – koordinātas, augstums, Zemes gravimetriskā lauka vērtība vai Zemes ģeomagnētiskā lauka vērtība – un kuru būvniecības kārtību nosaka normatīvie akti ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā;

5.2. pagaidu būvēm.

6. Būvniecības ieceres iesniegumu par paredzēto būvniecību iesniedz būvvaldē vai institūcijā, kura veic būvvaldes funkcijas (turpmāk – būvvalde).

7. Ja būvniecības ieceres iesniegums tiek iesniegts par vairāku būvju būvniecību, kuras atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam atrodas dažādās būvju grupās, būvniecības procesā piemēro kārtību, kāda speciālajos būvnoteikumos noteikta augstākas grupas būves būvniecībai. Ja būvniecības ieceres iesniegumā ir plānota ēkas būvniecība, piemēro ēku būvnoteikumus, izņemot gadījumu, ja ēka ir pakārtota inženierbūvei.

8. Atkarībā no būves grupas un speciālajos noteikumos noteiktā būvniecības procesa būvvalde pieņem lēmumu par būvniecības ieceri Būvniecības likumā noteiktajā kārtībā un termiņos. Būvdarbus var uzsākt pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas un atzīmju izdarīšanas par nosacījumu izpildi.

9. Ja lēmumu par būvatļauju pieņem institūcija, kas pilda būvvaldes funkcijas, tā septiņu dienu laikā informē attiecīgo būvvaldi, ka:

9.1. būvatļauja ir izsniegta;

9.2. būvatļaujā ir izdarīta atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi (Būvniecības likuma 15. panta otrajā daļā minētajā gadījumā);

9.3. būvatļaujā ir izdarīta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi.

10. Ja paredzētā būve ir īslaicīgas lietošanas būve, būvvalde lemj par īslaicīgas lietošanas būves ekspluatācijas termiņu, nosakot to ne ilgāku par pieciem gadiem. Ekspluatācijas termiņu var pagarināt, kopā nepārsniedzot 10 gadus.

11. Ja būvei nav saglabājies neviens konstruktīvais elements un teritorija ir sakārtota, būvvalde pēc zemes vai būves īpašnieka vai, ja tāda nav, tiesiskā valdītāja vai lietotāja pieprasījuma saņemšanas 14 dienu laikā izdod dokumentu, kas apliecina būves neesību dabā (2. pielikums), pirms tam veicot apsekošanu dabā.

12. Paskaidrojuma raksta, apliecinājuma kartes un būvatļaujas formas un tajās iekļaujamie nosacījumi ir noteikti attiecīgās būves speciālajos būvnoteikumos.

III. Būvniecības ieceres sagatavošana un inženierizpētes noteikumi

13. Pirms būvniecības ieceres iesnieguma iesniegšanas būvniecības ierosinātājam ir tiesības saņemt institūciju tehniskos un īpašos noteikumus, ja attiecīgās jomas normatīvie akti nosaka šādu tehnisko noteikumu nepieciešamību, kā arī saņemt no inženiertiklu īpašniekiem pieslēgšanās (atslēgšanās) vai inženiertiklu šķērsošanas tehniskās prasības.

14. Pirms izstrādāt būves atjaunošanas, pārbūves vai restaurācijas būvprojektu minimālā sastāvā, būvniecības ierosinātājam ir jāveic būves vai tās daļas tehniskā apsekošana, kā arī kultūrvēsturiskā inventarizācija atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzības jomas normatīvo aktu nosacījumiem, ja būve ir valsts aizsargājamais kultūras piemineklis. Tehniskās apsekošanas atzinums un kultūrvēsturiskās inventarizācijas dokumentācija ir pievienojama būvniecības ieceres iesniegumam.

15. Būvvalde pieprasa būvniecības ierosinātājam saņemt tehniskos un īpašos noteikumus no valsts institūcijām, ja tas noteikts attiecīgās jomas normatīvajos aktos. Ja būvniecība skar objektu un inženiertiklu ekspluatācijas aizsargjoslas, projektēšanai jāsaņem arī attiecīgo objektu un inženiertiklu īpašnieku tehniskie noteikumi.

16. Valsts un pašvaldību institūcijas tehniskos un īpašos noteikumus sagatavo un izsniedz 20 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas.

17. Inženiertiklu īpašnieki pieslēgšanās (atslēgšanās) vai inženiertiklu šķērsošanas tehniskās prasības sagatavo un bez maksas izsniedz 20 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas.

18. Inženiertiklu īpašnieki atbilstoši kompetencei nosaka konkrētas prasības būves pieslēgšanai inženiertikliem vai to šķērsošanai. Tehniskajos noteikumos nosaka prognozēto izdevumu apmēru par pieslēgšanos inženiertikliem vai inženiertiklu pilnveidošanu. Prognozētais izdevumu apmērs nedrīkst būt lielāks par tehnisko prasību izpildei nepieciešamajām izmaksām, kuras tieši saistītas ar īstenojamo projektu.

19. Teritorijas inženierizpēti veic, lai nodrošinātu ekonomiski un tehniski pamatota būvprojekta izstrādi un būvdarbu veikšanu, kā arī vides un kultūras pieminekļu aizsardzību būvniecības un būves ekspluatācijas laikā.

20. Inženierizpēti veic:

20.1. no jauna būvējamu, pārbūvējamu un atjaunojamu būvju būvprojektam, ja nepieciešams, arī projektējamajiem inženiertikliem. Veicot inženierizpēti būves paplašināšanai, pārbūvei vai tehniskajai modernizācijai, noskaidro, kā

mainījušies dabas apstākļi (arī pamatnes grunts īpašības) attiecīgās būves būvniecības un ekspluatācijas laikā;

20.2. būvniecības un ekspluatācijas laikā, lai kontrolētu zemes darbu, būves pamatnes un pamatu izbūves atbilstību būvprojektam un laikus prognozētu un novērstu iespējamās būvniecības izraisītos vai veicinātos nelabvēlīgos ģeoloģiskos procesus (piemēram, karstu, noslīdeņus, sufoziju, pārmitrināšanu), kā arī lai noteiktu būves deformācijas.

21. Inženierizpēte būvniecības vajadzībām ietver:

21.1. ģeodēzisko un topogrāfisko izpēti;

21.2. ģeotehnisko izpēti;

21.3. hidrometeoroloģisko izpēti.

22. Inženierizpētes mērķi, darbu veidus un izpildes secību atkarībā no būves sarežģītības pakāpes un iespējamās ietekmes uz vidi nosaka pasūtītājs kopā ar būvprojekta izstrādātāju un inženierizpētes darbu izpildītāju.

23. Inženierizpētes darbu izpildītājs sagatavo inženierizpētes darbu programmu, kurā paredz konkrētu inženierizpētes darbu uzdevumus, metodes, apjomus un izpildes secību. Programmu sagatavo atbilstoši būvniecības normatīvo aktu prasībām, maksimāli izmantojot iepriekš veiktās dabas apstākļu izpētes rezultātus. Ja nepieciešams, veic teritorijas iepriekšēju apsekošanu.

24. Inženierizpētes darbu izpildītājs apstrādā inženierizpētes rezultātus un apkopo tos pārskatā. Pārskatā atspoguļo inženierizpētes gaitā radušās izmaiņas, ietver atzinumus un priekšlikumus par teritorijas atbilstību iecerētās būvniecības vajadzībām, ieteikumus attiecībā uz pamatu konstrukcijām, izbūves tehnoloģijām un aizsardzības pasākumiem pret būvniecībai nelabvēlīgiem hidrometeoroloģiskajiem apstākļiem, kā arī vides aizsardzības jautājumus.

25. Inženierizpētes darbu veicējam ir pienākums:

25.1. pārliecināties, ka ir saņemta pietiekama un aktuāla informācija inženierizpētes veikšanai un, ja nepieciešams, pieprasīt papildu informāciju;

25.2. darīt zināmu pasūtītājam un būvprojekta izstrādātājam jebkādu saņemto informāciju, kas ietekmē vai var ietekmēt inženierizpētes darbu izpildi;

25.3. inženierizpētes rezultātus apstrādāt un apkopot pārskatā, kura saturs atbilst tehniskā uzdevuma, inženierizpētes darbu programmas un normatīvo aktu prasībām.

IV. Projektēšana

26. Būvniecības ieceres realizācijai nepieciešamos dokumentus normatīvajos aktos noteiktos gadījumos ir tiesīgs izstrādāt būvprojekta izstrādātājs. Izņēmumi ir pieļaujami speciālajos būvnoteikumos noteiktajos gadījumos.

27. Pasūtītājs ir atbildīgs par atbilstoša projektēšanas uzdevuma izstrādi.

28. Būvprojekta izstrādātājs izstrādā būvprojektu atbilstoši normatīvajiem aktiem, līgumam par būvprojekta izstrādi un labai profesionālajai praksei tādā apjomā, lai būtu iespējams:

28.1. noteikt izbūvējamās būves atbilstību normatīvajiem aktiem un citām izvirzītajām prasībām;

28.2. veikt būvprojekta ekspertīzi, ja tāda nepieciešama;